

MUDr. MICHAL GUHR

V bielej stope vyrysovej Mikulášom Szontaghom zjavil sa o tridsať rokov neskoršie Michal Guhr. Tiež znamenitý lekár, veľký milovník a znalec nášho najkrajšieho horstva, nadšený propagátor turistickej aktivity, navyše obdarený mimoriadnym talentom pretvárať objavné myšlienky na trvácne hodnoty. Aké šťastie pre Vysoké Tatry, že veľa týchto hodnôt vytvoril azda zo svojej najväčšej záľuby, o lyžovanie. Jemu prvému vďačíme za vedomé premieňame potešenia z pohybu na lyžiach na moderný súťažný šport. Túto jeho najväčšiu zásluhu o počiatočný rozvoj lyžiarstva na Slovensku sme ešte dostatočne neocenili. Michal Guhr, syn nemeckého gazdu vo Veľkom Slavkove, sa narodil 17. marca 1873. Možno už z kolísky pozeral na vrchy a potom ich hladkal pohľadmi celé štyri roky, keď dva razy za týždeň meral cestu pešo do kežmarského gymnázia a zase späť domov. Vrchy ho sprevádzali celým životom a stali sa mu trvalým pôsobiskom. Napriek tomu sa nikdy neprestal hrdiť, že ovláda všetky gazdovské a poľnohospodárske práce.

Výborný študent prešiel na štyri vyššie triedy gymnázia do Rimavskej Soboty, aby sa naučil po maďarsky, lebo už vtedy si zaumienil ísť po maturite študovať medicínu do Budapešti. Keď sotva dvadsaťročný prišiel raz na prázdniny, ukázal mu otec v lese v priestore dnešnej Tatranskej Polianky malý penzión, postavený s pomocou príbuzných pre budúceho lekára. To bol významný míľnik na jeho životnej púti. Hneď po promócií roku 1895 strávil síce dobrovoľne jeden rok v posádkovej nemocnici vo Viedni a na ďalší rok prijal miesto dobrovoľného lekára v Berehove (dnes na Karpatskej Ukrajine), no potom sa usadil v Tatranskej Polianke. Natrvalo.

K pôvodným trom dreveným budovám od otca dal postaviť kúpeľný dom a začal svoju prax so špecializáciou vodoliečba. Uplatňovaním vtedy v Európe osvedčených Kneipových liečebných metód studenou vodou a svedomitým prístupom k pacientom si čoskoro získal povesť obľúbeného odborníka s úspešnými výsledkami liečby. S tým sa však neuspokojil, ale so skúsenosťami zo študijných pobytov v zahraničí zriadil roku 1907 sanatórium na klimatickú liečbu pľúcnych chorôb. Po druhej svetovej vojne dostalo toto sanatórium pomenovanie po básnikovi Jif im Wolkerovi, ktorý bol pacientom doktora Guhra. Rozsah svojej odbornej starostlivosti o pacientov, ktorí ho hojne navštevovali, rozšíril MUDr. Guhr o klimatickú liečbu Basedowovej choroby a chorôb látkovej výmeny. Bol znamenitým diagnostikom a u väčšiny pacientov dosiahol zlepšenie ich zdravotného stavu. Pravda, ustavične si zvyšoval svoju odbornosť a vďaka nej sa stal aj uznávaným členom medzinárodných lekárskeho kongresov vo viacerých krajinách. Ako jediný zástupca Československa sa zúčastnil r. 1928 vo Svätom Móríci na založení Medzinárodnej federácie športovej medicíny (FIMS). Doma ho zvolili za predsedu organizácie spišských lekárov a právom ho pokladali za novátora úspešnej liečby pobytom vo vysokohorskom prostredí a turistickou činnosťou.

S lyžami sa MUDr. Guhr zoznámil počas študijného pobytu v Davose r. 1901, no prešlo ešte pár zím, kým sa s novým športom tak zblížil, že mu ostal verný do konca života. Najprv sa mu však pritrafil v Tatrách priam neskutočný pohľad. Roku 1903 stretol známu turistku z Budapešti Therese Egenhoffer v lyžiarskom výstroji s jednou dlhou palicou a s úžasom sledoval, ako ovládala lilienfeldskú lyžiarsku techniku. Tak vlastne objavil prvú ženu na našom snehu, ktorá sa vedela pohybovať na lyžiach. Samozrejme, že ju získal ako demonštrátorku do svojej spoločnosti, ale súčasne si uvedomil, že aj sám si musí nový kumšt dokonale osvojiť. Len čo roku 1907 otvoril nové sanatórium, dal si poslať z Viedne lyže, viazanie a Zdarského príručku, podľa ktorej sa usilovne zaučal do bežeckej techniky. Ibaže dosiahnuté pokroky ho neuspokojili, a tak sa vydal v marci 1908 do Nórska. Inzerátom v novinách si našiel zdatných sprievodcov a inštruktorov a strávil s nimi tri týždne na túrach medzi Oslo a Trondheimom. Pri denných dávkach 30-45 km poznal

opravdivé čaro behu na lyžiach, zvládol techniku a získal cenné poznatky aj o hygienickej stránke pestovania tohto športu a o potrebnom výstroji. Sám si obstaral modrý nórsky lyžiarsky odev, 2, 35 cm dlhé a 8 cm široké lyže s palicami a tanierikmi, bežecké topánky i rukavice z ovčej vlny. Najčastejšími hosťami v penzióne MUDr. Guhra boli členovia Maďarského turistického spolku z Budapešti a Maďarského skiklubu, ktorého bol spoluzakladateľom. V spolupráci s nimi sa mimoriadne vitálny Tatranec podujal na neobyčajne náročnú úlohu usporiadať r. 1911 vo Vysokých Tatrách prvé lyžiarske preteky. Boli to súčasne prvé lyžiarske majstrovstvá Uhorska, na ktorých sa zúčastnili aj členovia rakúskych klubov. Premiéra sa vydarila, jej hlavný organizátor úspešne zopakoval toto náročné podujatie aj v nasledujúcich troch rokoch a tým rozchýril Tatranskú Polianku, jediné lyžiarske stredisko v Uhorsku, po celej monarchii. Medzitým v roku 1913 stihol iniciovať založenie Maďarského lyžiarskeho zväzu a prevziať v ňom jednu z vedúcich funkcií. Ďalšiu poctu mu preukázali vymenovaním za veliteľa prvého armádneho lyžiarskeho kurzu v priestore Tatranskej Polianky, ktorá sa potom stala centrom všetkého vojenského výcviku na lyžiach. K povojnovej republike preukázal MUDr. Guhr kladný postoj a neúnavne pracoval tak v povolani, ako aj na svojich koníčkoch, teda na napredovaní zimných športov vo Vysokých Tatrách. Bol pri vzniku nemeckého Hlavného zväzu spolkov pre zimné športy (HDW), stal sa členom jeho predsedníctva a zastupoval v ňom svoj spišský Karpathenverein. Ako predstaviteľ HDW zúčastnil sa na viacerých medzinárodných lyžiarskych kongresoch, ako aj na prvých ZOH 1924 v Chamonix a svojou diplomatickou obratnosťou sa v hlavnej miere pričínil o to, že HDW bol prijatý do Medzinárodnej lyžiarskej federácie (FIS). Prítom všetkom najviac vykonal pre svoje milované Tatry. Osobitý vzťah ku skoku na lyžiach prejavil postavením veľkého skokanského mostíka nad Tatranskou Poliankou, ktorý patril k najlepším v republike a bol po ňom pomenovaný. S menom obľúbeného lekára i športovca sa spája aj z jeho podnetu a prostriedkov postavená bobová a sánkarská dráha i klzisko a ustanovenie dobrovoľnej organizácie na poskytovanie záchrany postihnutým horolezcom a turistom. MUDr. Guhr bol jej predsedom a ako zdatný horolezec len málokedy chýbal na záchranej akcii.

Na otázku, čím sa dá vysvetliť taká mnohostranná angažovanosť doktora Guhra v prospech zimných športov a najmä lyžovania, možno povedať, že jedine silou jeho osobnosti. Mal bohaté vedomosti, no predovšetkým vyžarovali z neho nevšedné vlastnosti. Všade si vedel získať priaznivcov a celkom cudrím ľuďom ponúkol priateľstvo, lebo objavil v nich hodnoty, ktoré sám rozdával. Všetci návštevníci, hostia, športovci či funkcionári sa uňho cítili ako doma. Dobromyselný hosťiteľ poskytoval predovšetkým lyžiarom pobyt zadarmo, pre víťazov pretekov obstarával ceny a najlepším bežcom a skokanom umožňoval účasť na pretekoch v republike i v zahraničí.

Ľuďom, ku ktorým mal taký srdečný vzťah, imponoval nielen schopnosťami, iniciatívou a dôslednosťou, ale aj oduševnením, ktorým ich strhával k spolupráci. Preto dosiahol veľké ciele.

Tatranec so železným zdravím - aj to uňho obdivovali, V lete behával v tretrách, v zime na lyžiach - a vždy bol na čele skupiny spoločníkov. Taký mocný chlap vyše tri mesiace statočne odolával baktériovej nákaze, ktorá ho postihla pri výkone povolania, ale 23. augusta 1933 musel podľahnúť. (95).

MUDr. Michal Guhr bol prvým naším lyžiarskym funkcionárom a organizátorom medzinárodného formátu.

DOKUMENTY SA NEZACHOVALI

Už štyri mesiace po smrti nezabudnuteľného predsedu Karpathenvereinu a najväčšieho organizátora a propagátora lyžovania otvorili 19. decembra 1933 v Karpatskom múzeu v Poprade pamätnú izbu MUDr. Michala Guhra. Jeho rodina venovala do nej všetku pozostalosť turistického a športového charakteru a aj uhradila všetky náklady spojené so zariadením izby. (28).

V pôvodnom priestore laboratória bolo rozmiestnených okolo 3000 muzeálnych predmetov rozmanitých druhov. Pozornosť vzbudzovali predovšetkým maľby a kresby predstavujúce Vysoké Tatry z viacerých uhlov pohľadu a najmä ich najkrajšie klenoty, štíty, plesá a vodopády. Na troch veľkých mapách sa zračila výstavba ciest a chát v rokoch 1873-1922 a na štvrtej stopy bežeckých tratí vyznačených v rokoch 1918-1928.

Mimoriadne rozsiahla zbierka fotografií známych i neznámych autorov dokumentovala sprístupnenie Vysokých Tatier z hľadiska turistiky a zimných športov. V piatich objemných albumoch sa zase odzrkadľovala činnosť MUDr. Guhra nielen v Karpatskom spolku, ale aj vo všetkých turistických a športových združeniach. Podobne boli zoradené dokumenty z jeho zahraničných ciest a z jeho pôsobenia v medzinárodných organizáciách. Osobitné miesto dostala zbierka diplomov, čestných darov, medailí a odznakov a takisto zbierka lyží predstavujúca vývoj lyžiarstva od roku 1908 do 1933.

Pozostalosť MUDr. Guhra znamenala najväčšie obohatenie zbierok Karpatského múzea od jeho vzniku. Tým smutnejšie je zistenie, že po tejto unikátnej dokumentácii histórie zimných športov vo Vysokých Tatrách niet dnes ani stopy.

Pamätaná medaila, ktorá bola udeľovaná víťazom lyžiarskych pretekov Memoriál MUDr. Guhra, usporadúvaných od roku 1934.